

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ У ВИЩУ ОСВІТУ

1. Сутність компетентнісного підходу

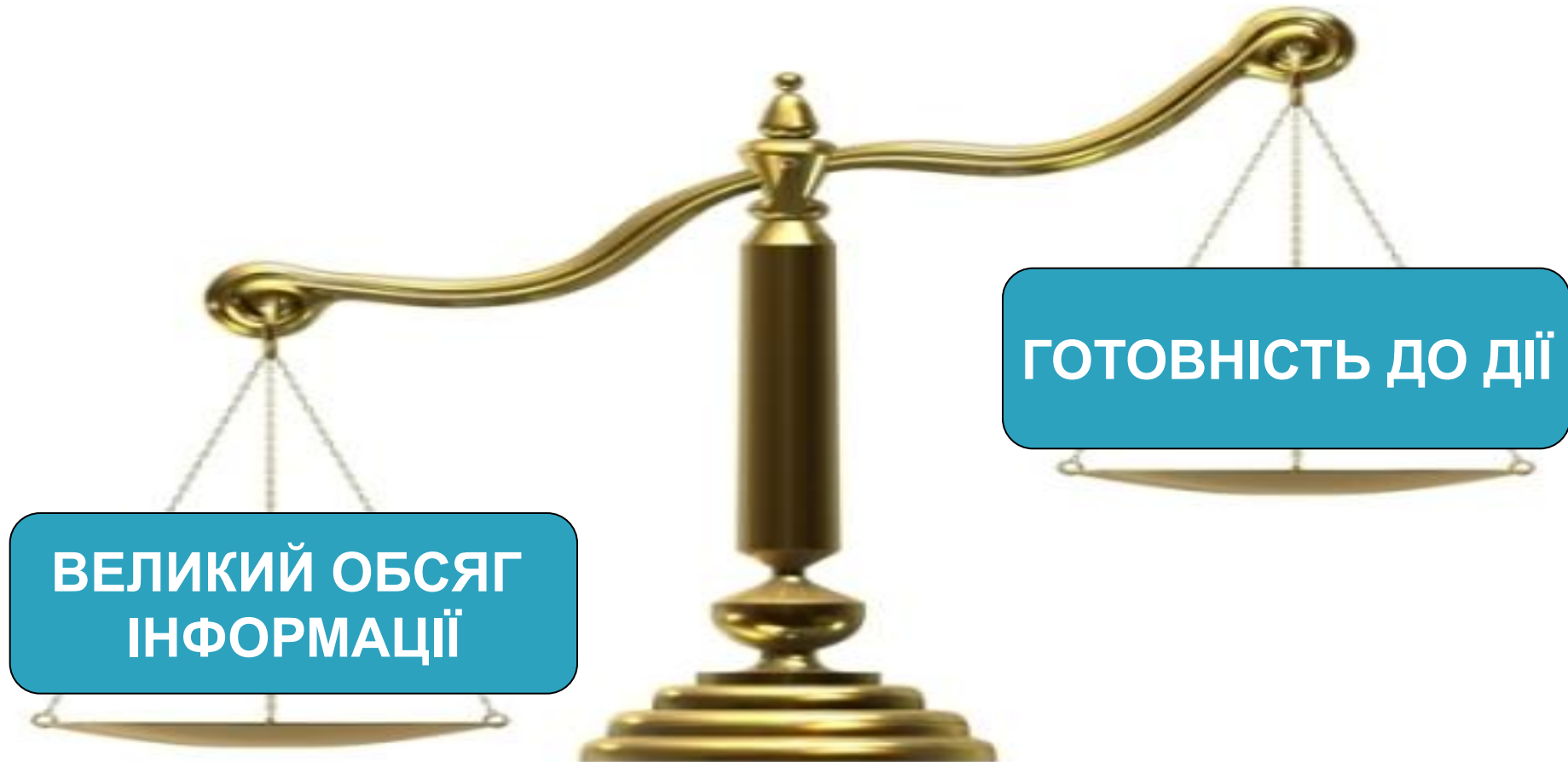
2. Поняття “компетентність” і “компетенція”

3. Етапи впровадження компетентнісного підходу

ВИКЛАДАННЯ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Основні недоліки існуючої підготовки (за аналітичними матеріалами Міністерства соціальної політики та Міністерства економіки України

**відрив ринку освітніх послуг
від реального ринку праці**

**невідповідність обсягів та напрямів
підготовки кадрів потребам економіки,
невиправдана надмірна деталізація
переліків напрямів і спеціальностей в Україні**

**низькі показники працевлаштування
випускників за фахом**

**недостатність практичної підготовки
молодих фахівців**

**Мета компетентнісної освіти
сформульована у спільній
заяві учасників конференції
Європейської Ради ЄС
в м. Болонья (19.06.1999 р.) під назвою
“Європейський простір ВНЗ”.**

**Якість освіти стає
стратегією і одночасно критерієм
її розвитку, показником
цілепокладання
і результату освітнього процесу,
інтегрованим відображенням
рівня освіченості людини**

Сутнісною ознакою запровадження компетентнісного підходу в освіті є

формування і розвиток компетентностей

можливість побачити результат освітнього процесу з позиції запитів суспільства, потреб ринку праці

цільова орієнтація освіти

націленість на результат у діяльнісному вимірі

активізація суб'єктності у навчанні

технологічність (створення умов для активної соціальної дії, проектної, дослідницької діяльності)

Основні положення компетентнісно орієнтованої освіти

“ПРОЕКТ ТЮНІНГ” (TUNING Project)
Проект Європейської комісії
“Налаштування освітніх структур в Європі”

ДОКУМЕНТИ

міжнародних організацій:
ЮНЕСКО, ЮНІСЕФ, Рада Європи,
ПРООН, Організація європейського співробітництва
та розвитку, Міжнародний департамент стандартів

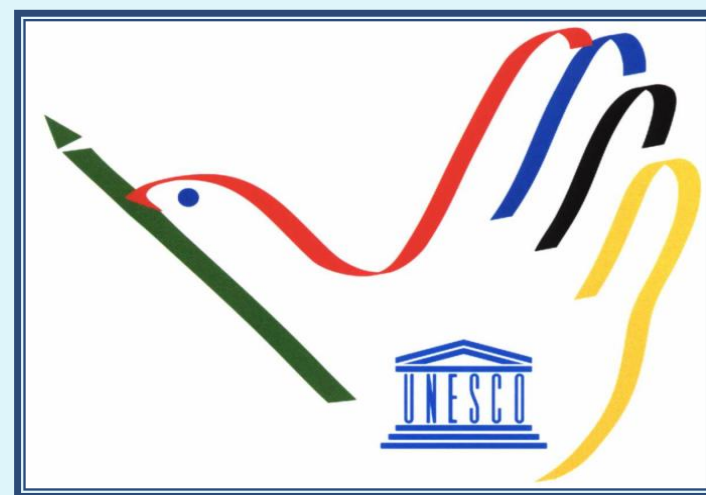
Кабінету Міністрів України
“Національна рамка кваліфікацій” (2011)
МОН України
“Комплекс нормативних документів для
розробки складових галузевих стандартів
вищої освіти”(2008)

Компетентнісний підхід повністю узгоджується із фундаментальними цілями освіти, сформульованими ЮНЕСКО

Навчати здобувати знання
(учити вчитися)

Працювати та заробляти
(навчання для праці)

Жити (навчання для здорового,
цікавого, достойного життя)

Жити разом (навчання
для спільного життя)

ФУНКЦІЇ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ

ОПЕРАЦІЙНА –

виявлення системи знань, умінь, навичок, видів готовності, які визначають його компетентність

ДІЯЛЬНІСНО-ТЕХНОЛОГІЧНА –

конструювання змісту навчання з урахуванням майбутньої професії

ОРГАНІЗАЦІЙНА –

формування ділових якостей, управлінського досвіду

ДІАГНОСТИЧНА –

розробка системи моніторингу якості підготовки, сформованості компетенцій

ПРИНЦИПИ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ

взаємозв'язок з гуманізацією освітнього процесу (саморозвиток, самореалізація)

міждисциплінарність та інтегративність

єдність змістово–технологічного забезпечення процесу навчання

діагностичність (застосування
різномірного
підходу до оцінки результатів)

Компетентнісний підхід сприяє

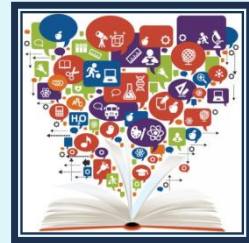
підвищенню якості та
практичної спрямованості освіти

гармонізації архітектури вітчизняної
та європейської систем вищої освіти

конкурентності та продуктивності
людини на ринку праці

скороченню безробіття

розвитку середовища для
інноваційних перетворень

Компетентність –
оцінна динамічна категорія,
характеризує людину як суб'єкта
діяльності, її здатність успішно виконувати
свої повноваження у тій чи іншій професійній
сфері; виражається через знання, розуміння,
уміння, цінності, інші особисті якості

Компетенція –
новий концептуальний орієнтир,
наперед задані вимоги до підготовки
фахівця, що впливає на
формування змісту освіти,
її методів, критеріїв, вибір
діагностичних процедур

У проєкті Tuning виділяються такі компетентності:

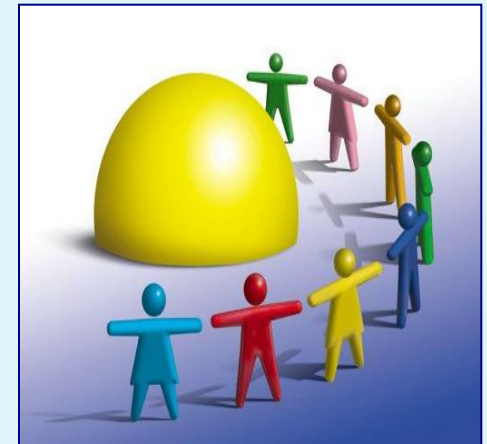
**ЗАГАЛЬНІ
(ключові)**

СПЕЦІАЛЬНІ

ПРЕДМЕТНІ

Категорія “компетентність” є інтегральною характеристикою і складається з множини цих компетентностей

Компетентність відтворюється у здатності особистості реалізувати компетенції через

**ЗНАННЯ і
РОЗУМІННЯ**

**ЗАСТОСУВАННЯ
ЗНАНЬ**

ЦІННОСТІ

Характеристика змісту компетенцій визначає орієнтовні
критерії сформованості професійної компетентності

Етапи реалізації компетентнісного підходу ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ

- ▶ проведення кваліфікаційної диференціації у визначенні змісту компетенцій відповідно до освітньо-кваліфікаційних рівнів підготовки майбутніх фахівців (рівнів кваліфікації)

- ▶ визначення основних компетенцій відповідно до виробничих функцій та типових завдань діяльності
- ▶ узгодження кваліфікаційних вимог із змістом фахових компетенцій

Узгодження кваліфікаційних вимог із змістом компетенцій майбутнього фахівця

Рівень кваліфікації

Компетенції

ВИРОБНИЧІ ФУНКЦІЇ,
ЗАДАЧІ ПРОФЕСІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ

Знання

Уміння

Комунікація

Автономність і відповідальність

+ Узагальнений опис рівня
(інтегральна компетентність)

Загальнонаукові

Соціально-особистісні

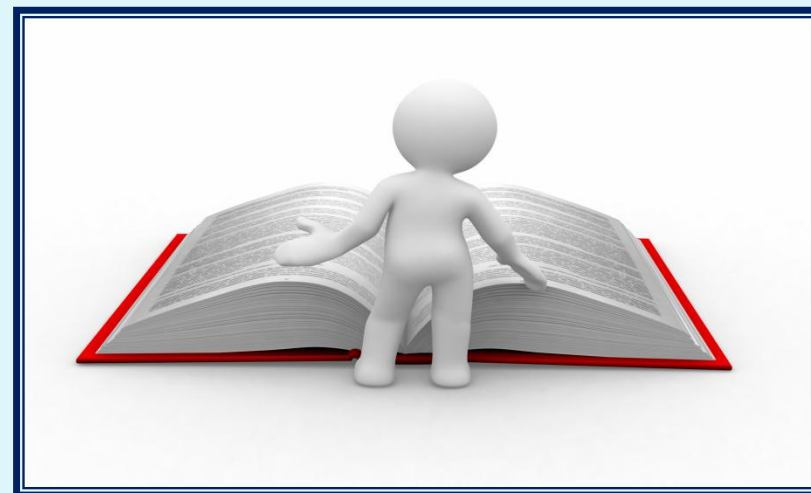
Інструментальні

Загально-професійні

Спеціалізовано-професійні

Етапи реалізації компетентнісного підходу ЗМІСТОВИЙ

- ▶ оновлення змісту навчальних дисциплін щодо компетентнісних вимог
- ▶ доповнення варіативної компоненти освітньо-професійних програм підготовки фахівців питаннями, які відображають компетентнісні основи особистісно-професійної освіти

- ▶ оновлення змісту практичної підготовки студентів з урахуванням майбутніх компетенцій діяльності
- ▶ забезпечення самостійної роботи студентів відповідним методичним та інформаційним супроводом

Етапи реалізації компетентнісного підходу ТЕХНОЛОГІЧНИЙ

- ▶ застосування активних форм і методів навчання
- ▶ використання особистісно орієнтованого підходу до кожного суб'єкта навчальної діяльності
- ▶ опора на реальний досвід майбутніх фахівців

- ▶ використання моделювання як способу опосередкованого пізнання та перетворення дійсності, об'єкта професійної діяльності
- ▶ врахування контекстного характеру навчання

Етапи реалізації компетентнісного підходу ОЦІНЮВАЛЬНИЙ

- ▶ розробка засобів діагностики на компетентнісній основі
- ▶ підготовка тестових методик різноцільового призначення:
 - ▶ **тест досягнень**
 - ▶ **критеріально орієнтовані тести**
 - ▶ **ситуаційний тест**

Виокремлення в
рамках “Освітології”
напрямку
“Освітометрія”

Компетентності та результати навчання

КОМПЕТЕНТНОСТІ

динамічна комбінація
когнітивних та
метакогнітивних
навичок, знань та
розумінь, міжособистіс-
них та практичних
навичок, етичних
цінностей та ставлень

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

унормування того, що
студент очікувано має
знати, розуміти та бути
спроможним робити
після завершення
процесу навчання

Результати навчання є основними складовими реформування вищої освіти

**Стефан Адам,
Університет Вестмінстера,
Великобританія, 2004**

**Вічним законом хай буде:
вчити і вчитися всьому
через приклади,
настанови й застосування
на практиці.**

**Ян Амос Коменський,
Чехія, XVII ст.**

